

29.5.2018

Selvitys kuntien avustuk- sista järjestöille Länsi- Pohjassa

Leena Huttunen

Pohjoisen yhteisöjen tuki – Majakka ry

SISÄLLYS

SISÄLLYS.....	1
1 JOHDANTO.....	2
2 AVUSTUKSET VUONNA 2017.....	3
2.1 Simo.....	3
2.2 Kemi.....	5
2.3 Keminmaa.....	7
2.4 Tervola.....	8
2.5 Tornio.....	10
2.6 Ylitornio.....	12
3 YHTEENVETO.....	14

1 JOHDANTO

Tämän dokumentti on selvitys Länsi-Pohjan kuntien (Simo, Kemi, Keminmaa, Tervola, Tornio ja Ylitornio) avustuksista vuonna 2017 järjestöille. Kunnat päättävät itse avustuksiin käytettävästä määrärahasta sekä omista avustuskäytännöistään.

Alueella toimii yhdistyksiä yhteensä 1409 kpl Patentti- ja rekisterihallituksen mukaan (PRH)¹ 9.5.2018.

Lisäksi alueella toimii julkishallinnollisia Suomen Punaisen Ristin- paikallisyhdistyksiä 6 kpl, joista rekisteriä pitää Suomen Punainen Risti sekä useita suuremman järjestön paikallisosasto tai – kerho.

Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistyskategorioinnin mukaan yhdistykset jaetaan 9 eri luokkaan:

- poliittiset yhdistykset
- ammattiin ja elinkeinon liittyvät yhdistykset
- sosiaali- ja terveysalan yhdistykset
- kulttuurialan yhdistykset (esim. sivistysjärjestöt, kyläyhdistykset)
- vapaa-ajan yhdistykset (esim. nuorisojärjestöt, partiolaiset, 4H- yhdistykset)
- urheilu- ja liikuntayhdistykset
- uskontoon ja maailmankatsomukseen liittyvät yhdistykset
- maanpuolustukseen ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvät yhdistykset
- muut yhdistykset (esim. eläkeläisyhdistykset, Martta-yhdistykset, VPK-yhdistykset)

Meri-Lapin kuntien koot vaihtelevat pinta-alaltaan ja asukasluvultaan huomattavasti, joten yhdistysten luokitusjakauma on myös hieman erilainen.

¹ <http://yhdistysrekisteri.prh.fi/etusivu.htm>

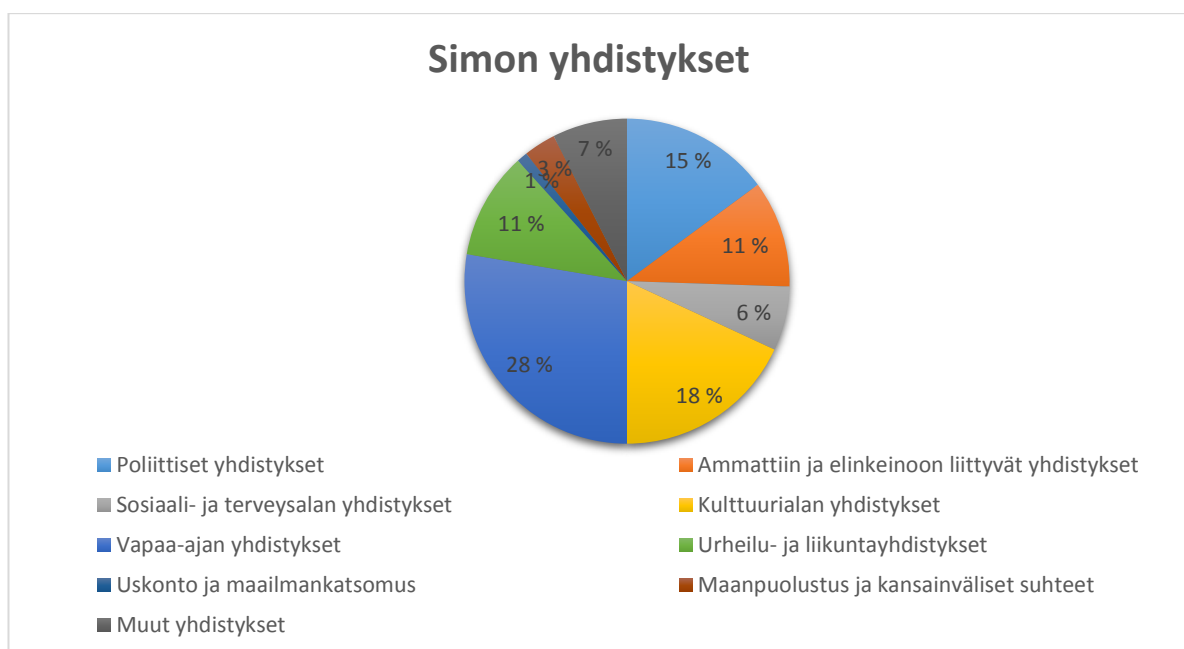
2 AVUSTUKSET VUONNA 2017

Tiedot kuntien avustuksista järjestöille on saatu kuntien järjestöyhteyshenkilöiltä sekä kuntien Internet-sivustoilta sekä kuntien toimielinten pöytäkirjoista. Avustustiedot eivät välttämättä ole täydellisiä, joten niissä voi ilmetä puutteita joidenkin kuntien kohdalla. Tämä selvitys on tehty niiden tietojen pohjalta, mitä selvityksen tekijällä on tekohetkellä ollut.

2.1 Simo

Simon kunta on pinta-alaltaan 1.483,1 km² ja se on perustettu vuonna 1866. Simossa oli 1.1.2018 yhteensä 3110 asukasta². Asukasluku on laskenut tasaisesti 1990 luvulta asti.

Simossa oli PRH:n¹ mukaan 13.3.2018 93 yhdistystä sekä Suomen Punaisen Ristin Simon paikallisosasto.

Kaavio 1: Simon yhdistysten jakauma

Simon kunta³ jakaa avustuksia yhdistyksille avustuksia kutakin tointa varten annetun määrärahan puitteissa.

Kulttuuritoimi arvioi avustuksia myöntäessään kohteen ajankohtaisuuden, kohteen merkityksen kulttuuritarjonnan lisääjänä, toiminnan suunnitelmallisuuden sekä kohteen merkityksen kuntalaisten osallisuuden lisääjänä. Yhdistys tarvitsee hakemuslomakkeensa liitteeksi yhdistyksen toimintasuunnitelman, tulo- ja menoarvion, toimintakertomuksen jne. Vuosivavustusten myöntämisen edellytyksenä on, että yhdistyksen kotipaikka on Simossa. Avustusta jaettaessa arvioidaan myös yhdistyksen toiminnan laatu ja laajuus sekä jäsenmäärä.

² <https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kaupunkien-ja-kuntien-lukumaarat>

³ www.simo.fi

Vuonna 2017 kulttuuritoimi jakoi avustuksia kahdelle yhdistyksille, yhteensä 600 €.

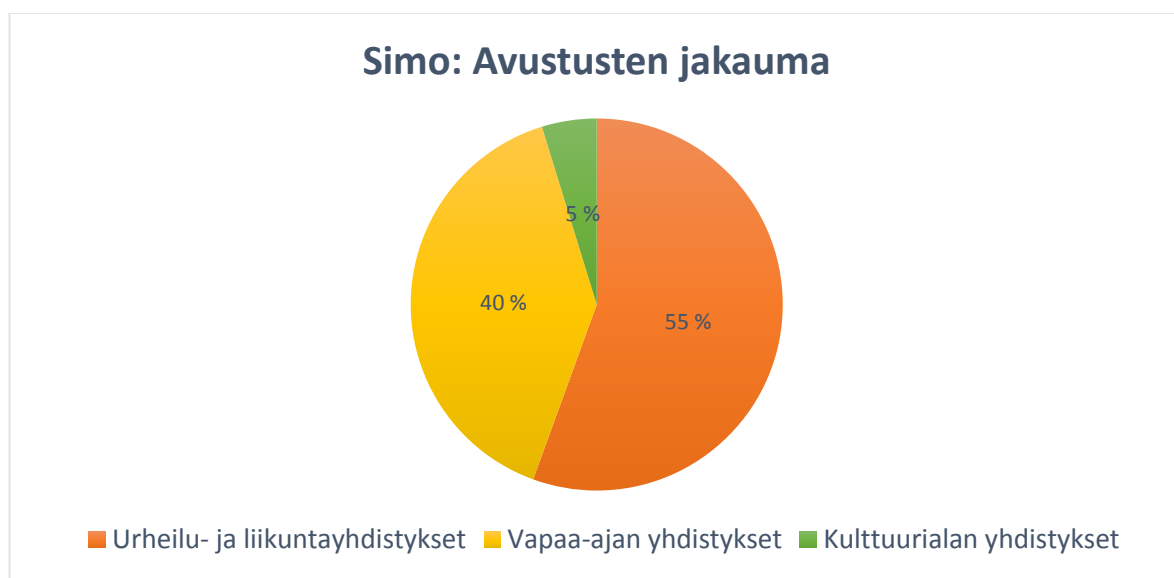
Vapaa-ajanlautakunta/ Sivistyslautakunta jakaa **liikuntatoimen** vuosiavustusta simolaisille rekisteröidyille urheiluseuroille sekä rekisteröidyille simolaisille yhdistyksille, joiden toiminta on pääasiassa liikunta, niiden sääntömääräiseen toimintaan. Yhdistyksen on toimitettava hakemuksen lisäksi toimintasuunnitelma sekä kaikki muut hakemukseen tarvittavat liitteet.

Vuonna 2017 Simon sivistyslautakunta jakoi liikunta-avustuksia 5 liikunta-alan yhdistyksille yhteensä 7000 €.

Vapaa-ajanlautakunta / sivistyslautakunta jakaa myös **nuorisotoimen** avustukset yhdistyksille. Avustuksia jaetaan simolaisille rekisteröidyille nuorisojärjestöille ja nuorisoryhmille sekä rekisteröidyille simolaisille yhdistyksille, jotka järjestävät nuoria palvelevaa toimintaa. Avustusta jaettaessa arvioidaan mm. yhdistyksen toiminnan määrä, laatu ja laajuus, toiminnan monipuolisuus ja jäsenmäärä. Painopisteenä on alle 29 vuotiaisiin kohdentuva toiminta sekä toimintakertomuksiin kuvattu nuorisotoiminta ja toimintasuunnitelma. Hakemusten liitteeksi yhdistyksen on toimitettava tarvittavat liitteet.

Vuonna 2017 nuorisotoimen avustuksia jaettiin 8 yhdistyksille yhteensä 5000 €.

Simon kunnan täydelliset avustussäännöt on luettavissa seuraavan linkin kautta: <http://www.simo.fi/files/Tiedostot/avustussnt.pdf>

Kaavio 2. Simon avustusten jakauma yhdistyksille vuonna 2017

Simon kunta jakoi vuonna 2017 yhteensä 12 600 euroa avustuksia yhdistyksille. Avustusmäärä kuntalaista kohti laskettuna on ~ 4,05 €.

2.2 Kemi

Kemin kaupunki on kokonaispinta-alaltaan 747 km², josta maapinta-alaa 95 km². Kaupunki on perustettu vuonna 1869. Kemissä oli 21256 asukasta 1.1.2018². Asukasluku on laskenut 1990 luvulta asti.

Kemissä oli PRH:n¹ mukaan 9.5.2018 477 yhdistystä sekä Suomen Punaisen Ristin Kemin paikallis-osasto ja useita suurempien järjestöjen paikalliskerhoja.

Kaavio 3. Kemiläisten yhdistysten jakauma

Kemi⁴ myöntää avustuksia niille rekisteröidyille yleishyödyllisille yhdistyksille ja järjestöille, joiden kotipaikka on Kemi tai joiden toiminta selvitysten perusteella kohdistuu Kemin kaupungin asukkaisiin Kemissä. Avustuksia myönnettäessä kaupunki kiinnittää huomiota avustettavan toiminnan tärkeyteen ja sen merkitykseen kaupungin elinvoiman ja vetovoiman kehittämisessä. Kunnan yleisenä periaatteena on, että se tukee toimintaa, joka on Kemin strategiaa tukevaa toimintaa ja se myös edistää kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista sekä täydentää Kemin omaa palvelutuotantoa.

Kemin kaupunki voi myöntää avustuksia vain, jos yhdistyksen toiminta- ja rahoitussuunnitelmat ovat avustusohjeitten mukaiset.

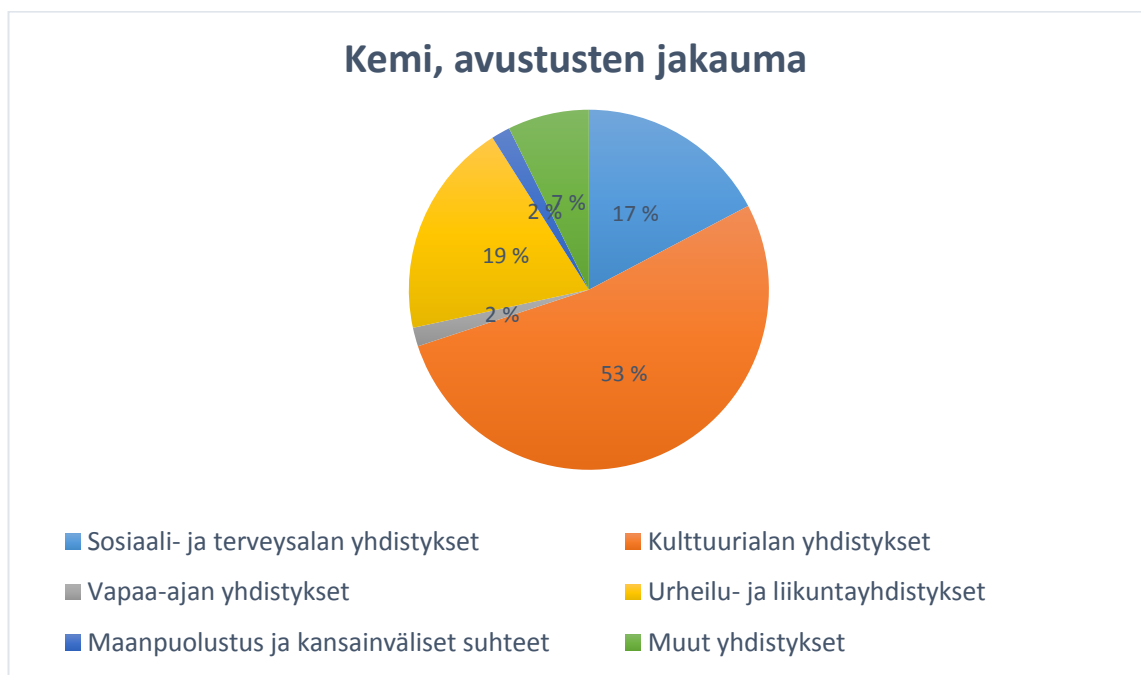
Kemin kaupungin täydelliset avustusohjeet voi lukea seuraavan linkin kautta: <http://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2014/01/avustusohjeet-2017-kh-345.pdf>

⁴ www.kemi.fi

Vuonna 2017 Kemin kaupunki oli varannut avustusten määrärahaksi 106 338 €, joista jaettiin yhteensä 102 306 €. Kaupungin hallitus jakoi kulttuuriyhdistyksille yhteensä 31440 €, joista sivistysjärjestöille oli suunnattu 27940 €. Sosiaali- ja terveysalan yhdistyksille jaettiin yhteensä 12 300 € ja vapaa-ajan yhdistyksille 1200 €. Urheilu- ja liikuntayhdistykset saivat 3500 €, ystävyysseurat saivat 1200 € ja muut yhdistykset (esim. eläkeläisyhdistykset jne.) saivat avustusta 5200 €.

Rakennuksien kiinteistömenoihin, käyttökustannuksiin sekä tilojen ylläpitokuluihin kaupunki myönsi avustusta yhteensä 3 yhdistykselle, yhteensä 16 300 €. Lisäksi vuokriin oli varattu määrärahoista 16166 € AA-kerholle sekä Ajoksen nuorisotilalle.

Määrärahoista varattiin 15000 € tapahtumastarttia varten. Tapahtumastartti on avustus, joka on tarkoitettu kemiläisille järjestöille tapahtuman järjestämistä varten. Tapahtumastartti-avustusta voidaan hakea Kemissä järjestettävään merkittävään tapahtumaan järjestäjän taloudellisen riskin pienentämiseksi.

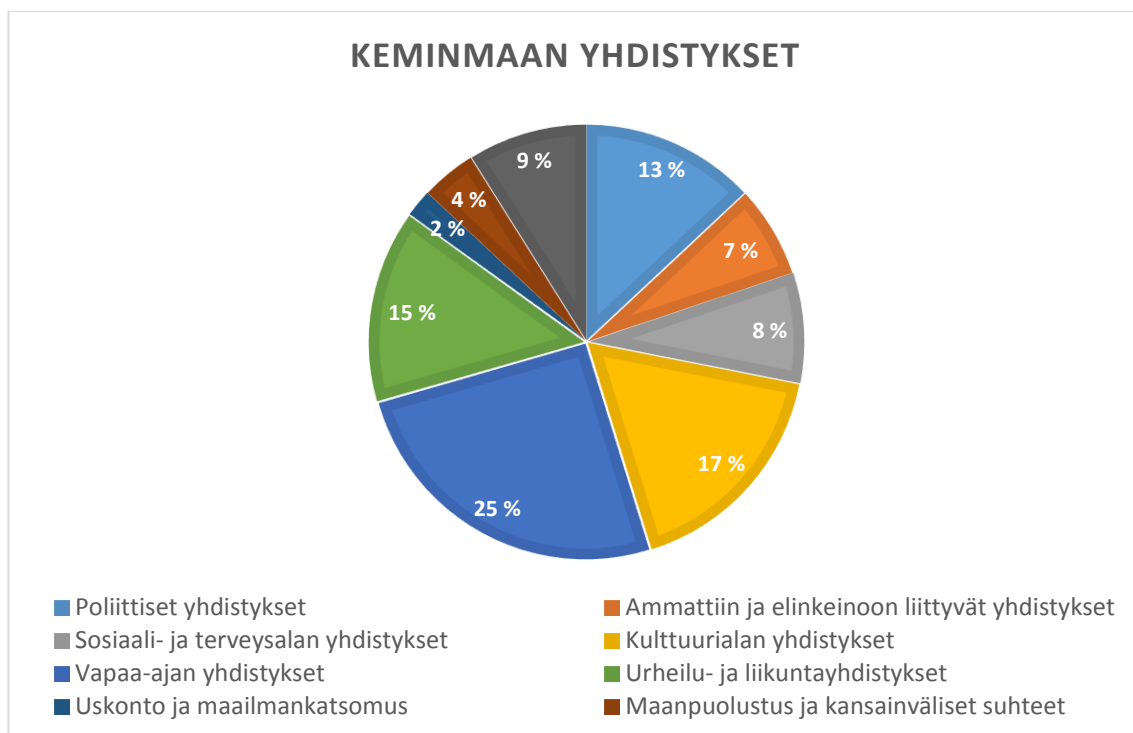
Kaavio 4. Avustusten jakauma yhdistyksille Kemissä

Kemin kaupungin avustukset yhdistyksille olivat yhteensä 71140 € (luku ilman tapahtumastarttiin ja vuokra-avustuksiin varattuja avustuksia), joka tekee asukasta kohti ~ 3,35 €. Otettaessa kaikki avustukset yhdistyksille huomioon, avustussumma asukasta kohti oli ~ 4,81 €.

2.3 Keminmaa

Keminmaan kunta⁵ on perustettu vuonna 1865 ja sen pinta-ala on 644,05 km². Kunnassa oli 8296 asukasta 1.1.2018².

Keminmaassa oli 14.3.2018 PRH:n¹ mukaan 145 yhdistystä sekä Suomen Punainen Risti-Keminmaan osasto.

Kaavio 5. Keminmaan yhdistysten jakauma

Keminmaalaisille nuoriso-, liikunta- ja kulttuurijärjestöille myönnetään lasten ja nuorten harrastusten tukemiseen avustuksia. Kunta myös luovuttaa keminmaalaisille järjestöille ja yhdistyksille maksutta harrastustiloja.

Sivistyslautakunta jakaa määrärahan rajoissa nuorisoavustusta keminmaalaisille rekisteröidyille nuorisojärjestöille niiden sääntömääräiseen toimintaan ja liikuntajärjestöille niiden sääntömääräiseen toimintaan sekä kulttuuritoimintaa harjoittaville keminmaalaisille järjestöille.

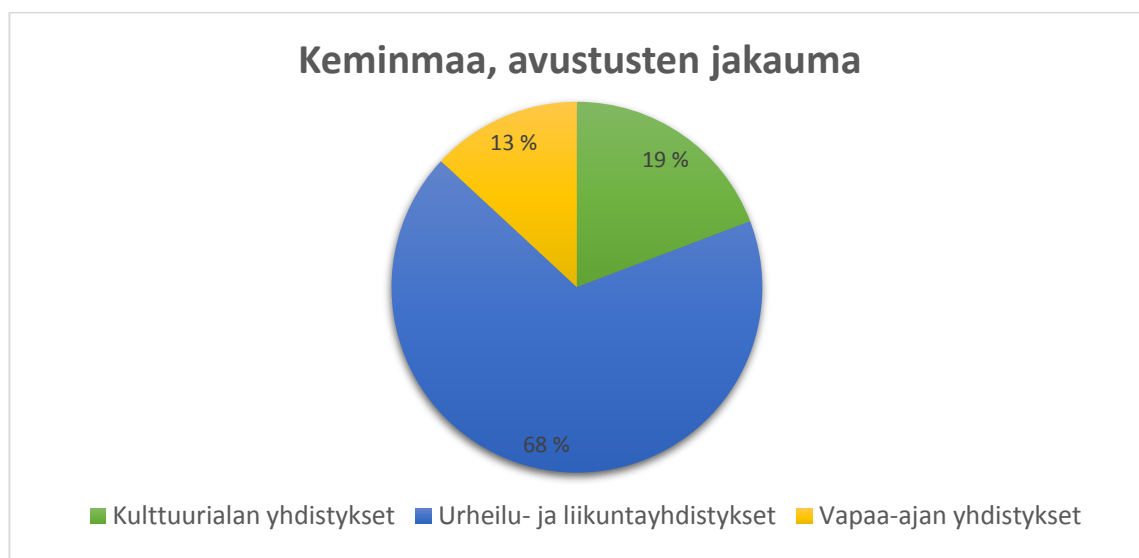
Nuoriso- ja liikuntajärjestöille avustusta jaettaessa arvioidaan sen toiminnan määrä, laatu ja laajuus, toiminnan monipuolisuus ja jäsenmäärä. Painopisteenä on jäsenten määrä sekä toimintakertomuksiin kuvattu toiminta ja toimintasuunnitelma.

Kulttuuriavustusten tarkoituksena on edistää kunnassa tapahtuvaa luovaa taiteen harjoittamista sekä omatoimista kulttuurin harrastamista. Järjestölle avustusta myönnettäessä arvioidaan kohteen ajankohtaisuutta, kohteen merkitystä kulttuuritarjonnan lisääjänä, toiminnan suunnitelmallisuutta ja kohteen merkitystä kuntalaisten osallisuuden lisääjänä.

⁵ www.keminmaa.fi

Keminmaan kunta jakaa avustuksia myös kyläyhdistyksille. Keminmaan kunnanvaltuuston vuosittain talousarviossaan hyväksymä kyläavustus jaetaan perusosaan 25 % sekä aktiivisuusosaan 75 %. Perusosa 25 % jaetaan tukea hakeneiden kyläyhdistysten kesken tasan hakijoiden määrällä jaettuna. Tämän jälkeen elinkeino- ja hankekoordinaattori kutsuu vuosittain työpajaan kyläyhdistysten puheenjohtajat. Aktiivisuusosa, 75 %, jaetaan kyläyhdistysten puheenjohtajien työpajassa päätettyjen kriteerien mukaan.

Keminmaan sivistyslautakunta jakoi vuonna 2017 nuorisojärjestöille 3000 €, liikuntajärjestöille 15500 € sekä kulttuurijärjestöille 2700 €. Keminmaan kunnanhallitus on myöntänyt lisäksi 3 kulttuuriyhdistykselle 1700 €.

Kaavio 6. Kemiaan avustusten jakauma

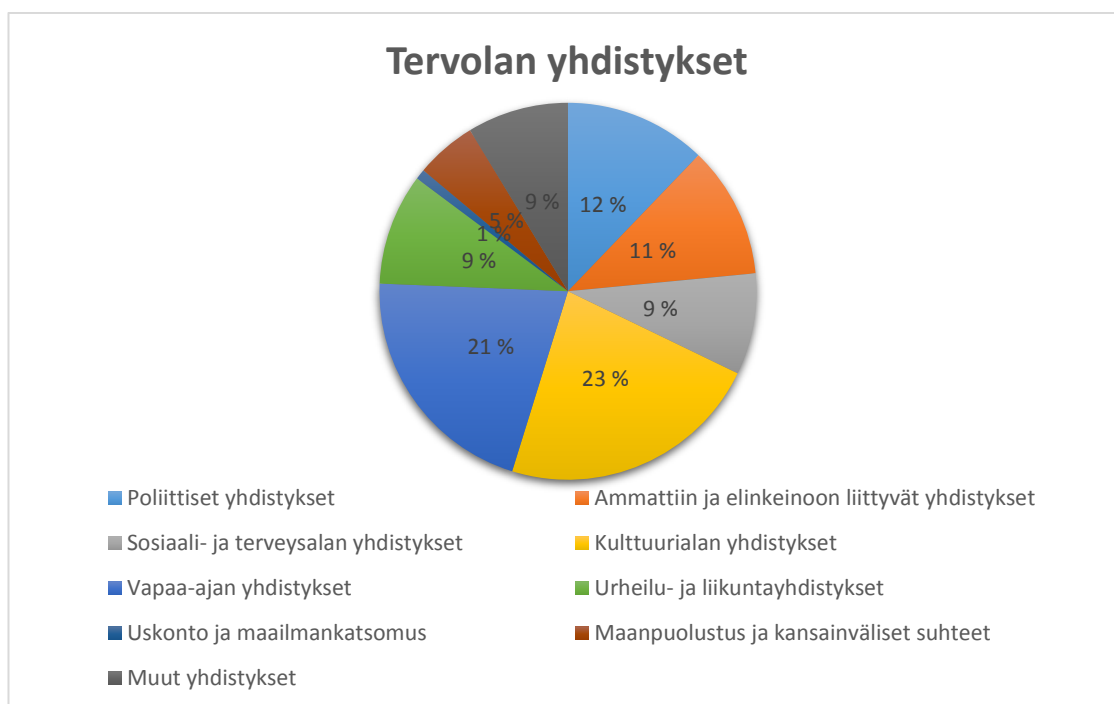
Keminmaa jakoi avustuksia järjestöille vuonna 2017 yhteensä 22900 € ja asukasta kohti avustusmäärä oli ~ 2,8 €.

2.4 Tervola

Tervolan kunta⁶ on perustettu vuonna 1867 ja se on pinta-alaltaan 1592,02 km². Kunnassa oli 1.1.2018 3068 asukasta².

Tervolassa oli 14.3.2018 PRH¹:n mukaan 144 yhdistystä sekä Suomen Punaisen Risti- Tervolan osasto.

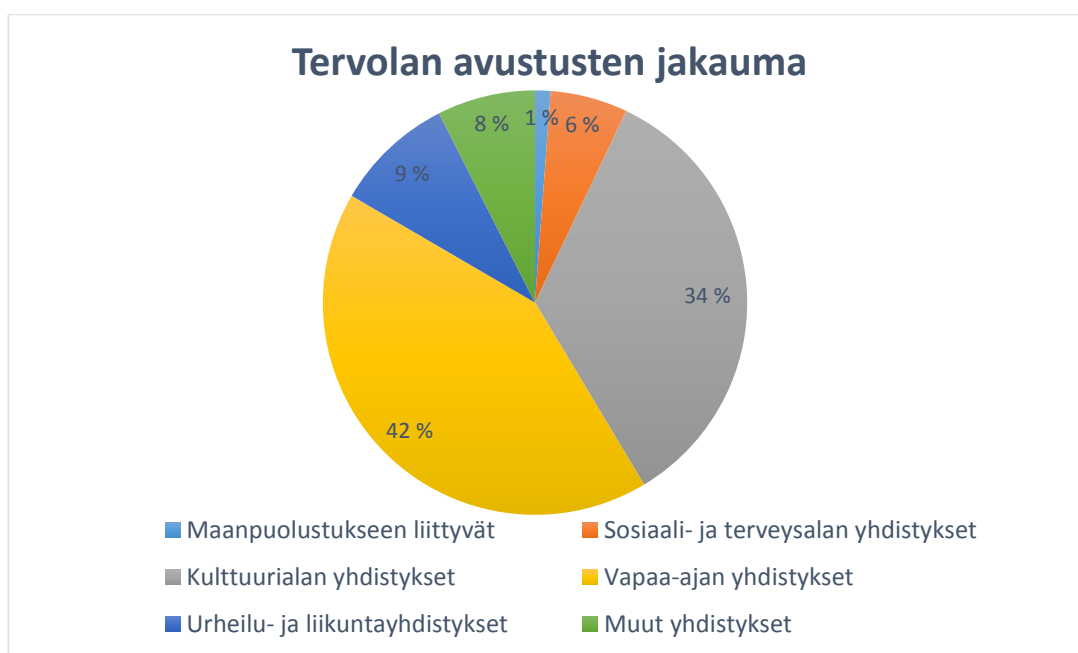
⁶ www.tervola.fi

Kaavio 7. Tervolan yhdistykset

Tervolan kunnanhallitus antoi käyttösuunnitelmaansa perustuvaa toiminta-avustusta vuonna 2017 vapaa-ajan yhdistykselle ja kulttuurialan yhdistykselle yhteensä 13800 €.

Tervolan sivistyslautakunta antoi avustuksia 4 urheiluseuralle yhteensä 4642 €, josta 290 € oli koulutusavustusta ja 352 € vuokra-avustusta. Sivistyslautakunta jakoi vapaa-ajanyhdistyksille yhteensä 8850 € sekä kulttuuriavustuksia yhteensä 14 000 €. Kulttuuriavustuksia saivat vapaa-ajan yhdistys, sosiaali- ja terveysalan yhdistys, 2 kulttuurialan yhdistystä, maanpuolustukseen liittyvä yhdistys sekä 2 eläkeläisyhdistystä (muut yhdistykset).

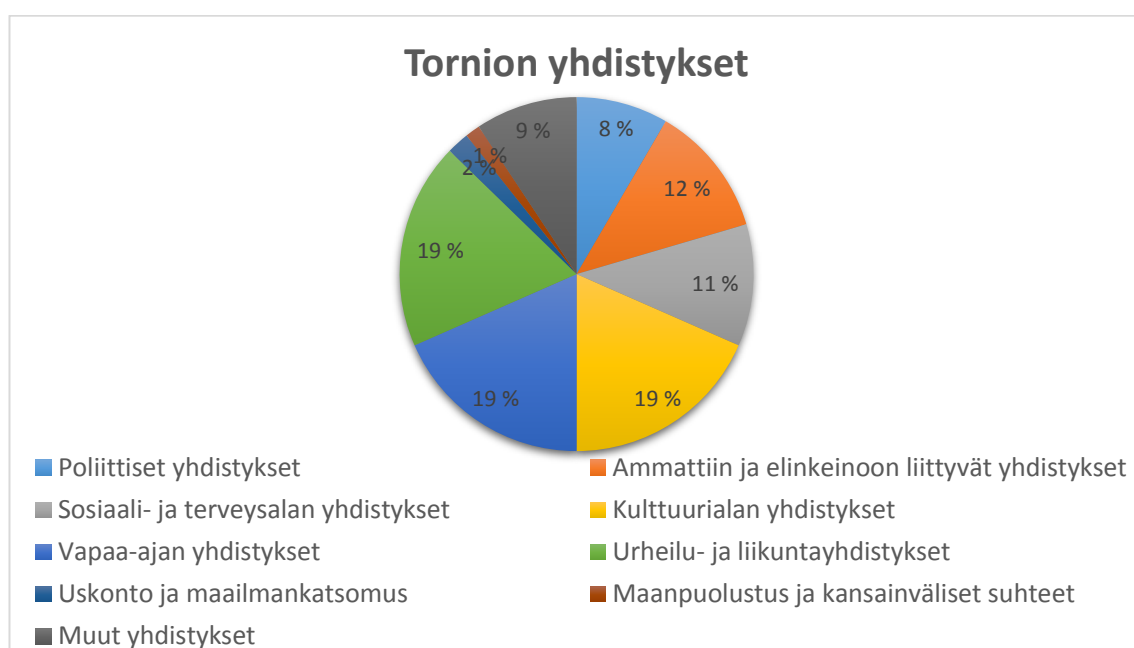
Kaavio 8. Tervolan jakamien avustuksien jakauma

Tervolan kunta jakoi vuonna 2017 avustuksia yhdistyksille yhteensä 50 842 €, joka oli asukasta kohden ~16,6 €

2.5 Tornio

Tornion kaupunki on perustettu vuonna 1621 ja sen kokonaispinta-ala on 1 348,83 km². 1.1.2018 kunnassa oli 21928 asukasta.

Torniossa oli 9.5.2018 PRH:n mukaan 431 yhdistystä sekä Punaisen Ristin Tornion osasto sekä useita suurempien järjestöjen paikallisosastoja.

Kaavio 9. Tornion yhdistykset

Tornio⁷ jakaa avustuksia yhdistyksille ja avustusmuotoja ovat toiminta-avustus, kohdeavustus sekä toimitila-avustus. Avustusten periaatteet on luettavissa osoitteessa <https://www.tornio.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kulttuuri/avustukset-2/>

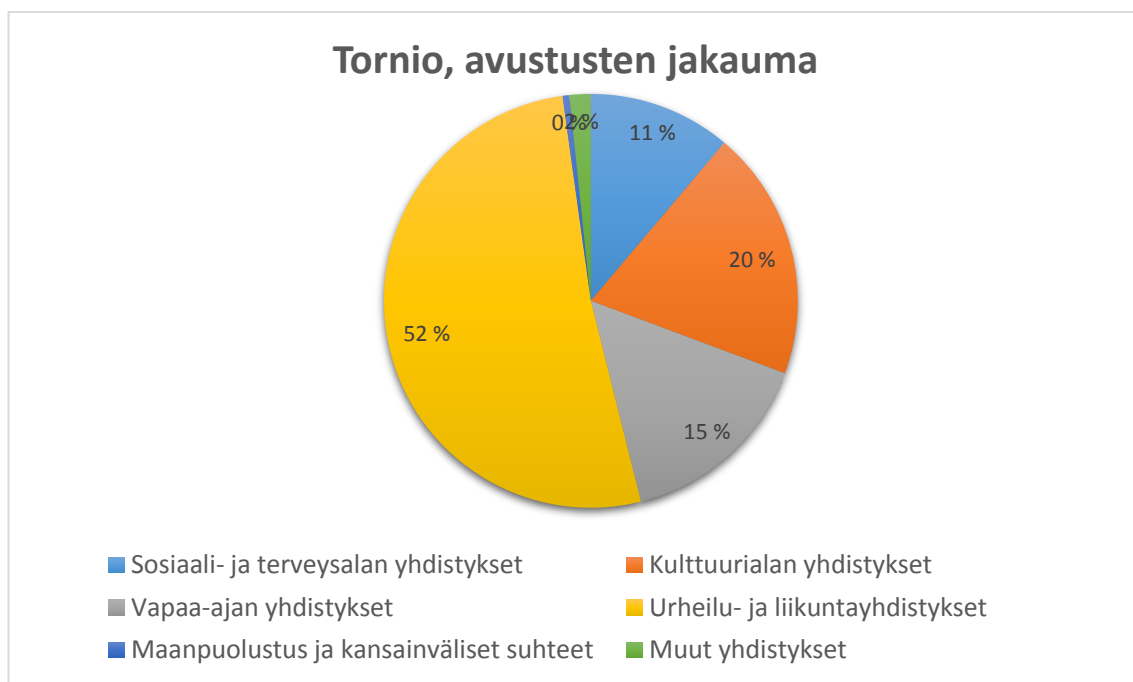
Torniossa yhdistyksille jaettiin avustuksia vuonna 2017 kulttuuritoimen, liikuntatoimen, nuorisotoimen ja sosiaali- ja terveystoimen puolesta. Sosiaali- ja terveystoimi jakoi avustuksia sosiaali- ja terveysalan, kulttuurialan, vapaa-ajan sekä muihin yhdistyksiin kuuluville eläkeläisyhdistyksille yhteensä 22 780 €, josta kohdeavustusta 1900 € sekä tila-avustusta 2100 €.

Kulttuuritoimi jakoi avustuksia kulttuuriyhdistyksille, yhdelle eläkeläisyhdistykselle sekä yhdelle yksityiselle henkilölle yhteensä 25070 €, joista 2800 € oli kohdeavustusta ja loput toiminta-avustuksia.

⁷ www.tornio.fi

Liikuntatoimi jakoi avustuksia usealle urheilu- ja liikuntayhdistyksille, 4 kulttuurialan yhdistykselle, 1 sosiaali- ja terveysalan yhdistykselle sekä yhdelle vapaa-ajan yhdistykselle yhteensä 88640 €, joista oli kohdeavustusta 7440 € ja tila-avustusta 47515 €.

Nuorisotoimi jakoi avustuksia usealle vapaa-ajanyhdistykselle sekä yhdelle kulttuuriyhdistykselle yhteensä 14000€, josta kohdeavustusta oli 5200 € ja loput toiminta-avustusta.

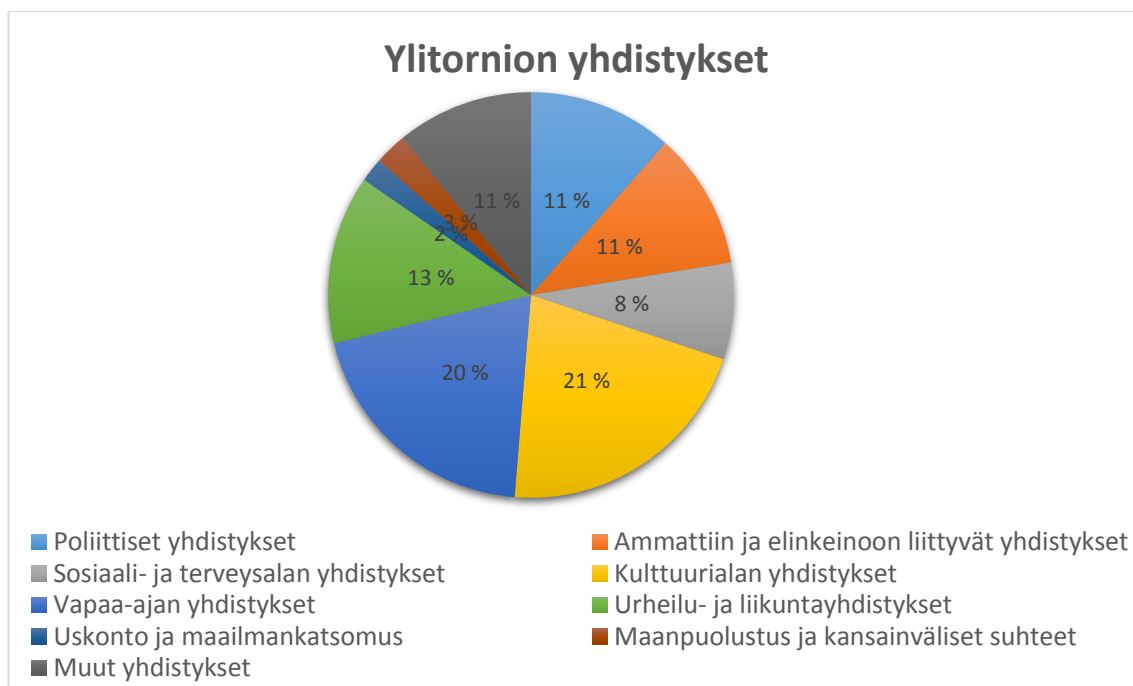
Kaavio10. Tornion yhdistysavustusten jakauma

Tornio jakoi avustuksia järjestöille vuonna 2017 yhteensä 150 490 € ja asukasta kohti avustusmäärä oli ~6,86 €.

2.6 Ylitornio

Ylitornion kunta on perustettu vuonna 1482 ja sen pinta-ala on 2 212,47 km². 1.1.2018 kunnassa oli 4118 asukasta.

Ylitorniolla oli PRH:N mukaan 15.3.2018 yhteensä 155 yhdistystä sekä Punaisen Ristin Ylitornion osasto.

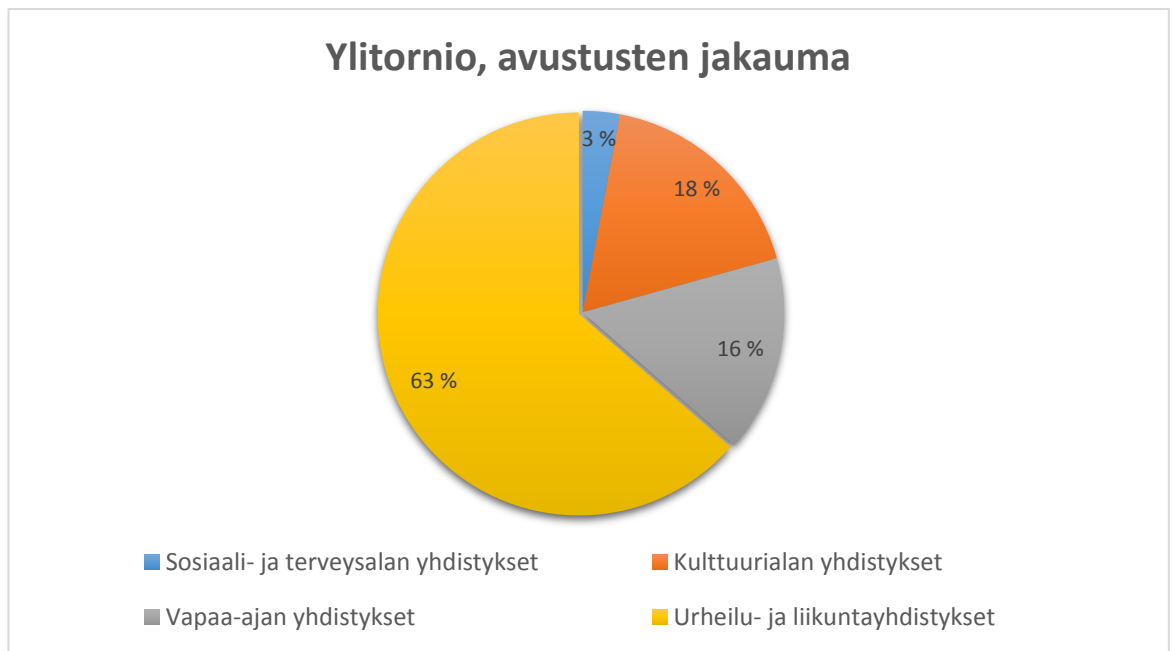
Kaavio 11. Ylitornion yhdistykset

Ylitornion⁸ maaseututoimi jakaa kyläyhdistyksille avustuksia ja avustuksista päättää kunnanhallitus. Vuonna 2017 kunnanhallitus jakoi kylärahaa yhteensä 1180 € 7 kyläyhdistykselle sekä 1000 € kylätekopalkinnon merkittävälle kyläteon tehneelle kyläyhdistykselle sekä 1800 € investointiavustusta kyläyhdistykselle.

Näiden lisäksi Ylitornion kunta on avustanut kylien yhteisiä kokoontumisia sekä kyläpuulaakin (kyläneuvosto) toimintaa.

Ylitornion kunnan johtosäännön mukaan sivistyslautakunta päättää toiminta- ja muiden vastaavien avustusten jakoperusteista. Tämän pohjalta nuorisosihteeri päättää avustusten jaosta nuorisojärjestöille. Kohdeavustusta myönnetään harkinnanvaraisesti enintään 60 % kuluista. Vuonna 2017 kunta antoi yhdelle vapaa-ajan järjestölle (nuorisojärjestö) 4000 € ja urheilujärjestöille yhteensä 16100 €.

⁸ www.ylitornio.fi

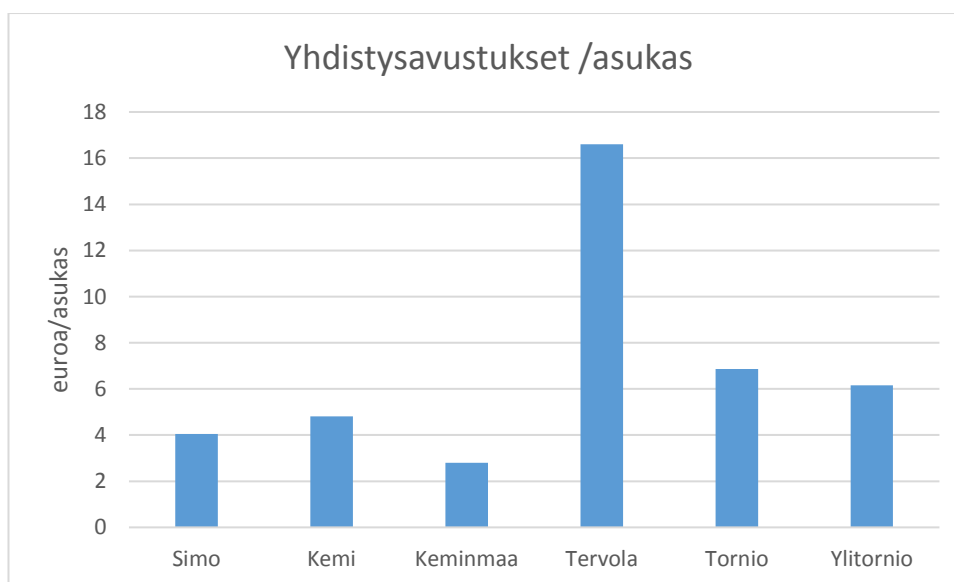
Kaavio 12. Ylitornion yhdistysavustusten jakauma

Yhteensä järjestöyhteys henkilöiden lähetetyistä avustusten määristä ja kunnanhallituksen pöytäkirjoista kerättyjen avustusten määrä oli 25 340 €, joka oli ~ 6.15 € asukasta kohti.

3 YHTEENVETO

Länsi-Pohjan alueella asui 1.1.2018 61776 asukasta ja yhdistyksiä alueella on yhteensä noin 1415 kpl. Alueen kunnat eroavat toisistaan niin asukasluvultaan kuin pinta-alaltaan.

Torniossa ja Kemissä asukasluvut eivät paljon eroa toisistaan, mutta pinta-alaltaan kunnat ovat erilaisia. Tornio on kokonaispinta-alaltaan lähes 2-kertainen Kemin kokonaispinta-alan verrattuna. Jos verrataan pelkästään em. kuntien maa-alueita, joita Kemissä on vain 95 m², Tornion maapinta-ala on yli 12-kertainen. Muut alueen kunnat ovat myös ns. haja-asutusaluekuntia, joissa on paljon kyläyhdistyksiä. Kahdessa kunnassa on perustettu myös kyläneuvosto, Torniossa ja Ylitorniolla.

Kaavio 13. Kuntien yhdistysavustukset asukasta kohden

Seuraavat vertailut avustusten määristä perustuvat kunkin kunnan kokonaisavustusmäärään suhteutettuna.

Kemissä kulttuurialan yhdistyksiin kuuluville yhdistyksille jaettiin avustuksia eniten. Kulttuurialan järjestöihin kuuluvat sivistys- opinto- ja kulttuuriyhdistysten avustukset nostivat kulttuurialan yhdistyksille jaettua avustussummaa. Haja-asutuskunnissa on paljon kyläyhdistyksiä, joten luonnollisesti kunnat tukevat kyläyhdistystensä toimintaa, jotta kylät pysyisivät elinvoimaisina. Kyläyhdistyksissä on useasti myös aktiivisia toimijoita, joille oman kylän elinvoimaisuutena pysyminen on tärkeää.

Sosiaali- ja terveysalan yhdistyksiä avustettiin neljässä kunnassa, joista Kemi avusti niitä eniten verrattaessa prosentuaalista osuutta avustusmäärärahasta.

Urheilu- ja liikuntajärjestöille jaettiin eniten avustuksia suurimmassa osassa kunnissa. Suurimmat liikuntajärjestöjen avustukset maksettiin Keminmaassa, Ylitorniolla ja Simossa.

Kaikki alueen kunnat jakoivat avustuksia vapaa-ajan yhdistyksille, johon kuuluvat nuorisjärjestöt (esim. 4H- yhdistykset, nuorisoseurat ja harrasteyhdistykset).

Kunnat voivat myös antaa yhdistysten käyttöön omia tilojaan ilmaiseksi, kuten Keminmaan kunta tekee. Kaikilla alueen kunnilla on omat avustusperiaatteensa yhdistyksille ja yleisempänä periaatteena onkin, että yhdistyksen kotipaikka on kyseinen kunta. Osa kunnista antaa lähes kaikille kuntaa kotipaikkana käyttäville yhdistyksille noin 300 € toiminta-avustuksen, jos yhdistys avustusta hakee. Osassa kuntia yhdistysten pitää hakea avustuksia määrättyyn päivämäärään mennessä, joten yhdistysten on oltava aktiivia avustusten hakemisen suhteen.

Kunnat antavat yhdistyksille myös kohdeavustuksia, maksavat vuokria, avustuksia investointeihin sekä mahdollisesti lainojen takauksia. Yhdistykset voivat mahdollisesti myös saada avustuksia kuntien hankkeiden kautta ja niitäkään ei ole tässä selvityksessä huomioitu.

Kuten johdannossa jo kerrottiin, kunnat itse päättävät omista avustuskäytännöistä ja avustuksiin suunnatusta määrärahan suuruudesta. Yhdistykset tuottavat hyvinvointia ja osallisuutta Länsi-Pohjan asukkaille ja lisäävät ja täydentävät täten merkittävästi kuntalaisten hyvinvointia.

Avustusten suuruudet ovat suoraan verrannollisia alueen hyvinvointiin ja kuntalaisten aktiivisuuden lisäämiseen. Yhdistyksissä toimiminen tuo niiden toimijoille ja vapaaehtoisille sekä kaikille toimintoihin osallistuneille niin sosiaalista kuin fyysistä hyvinvointia.